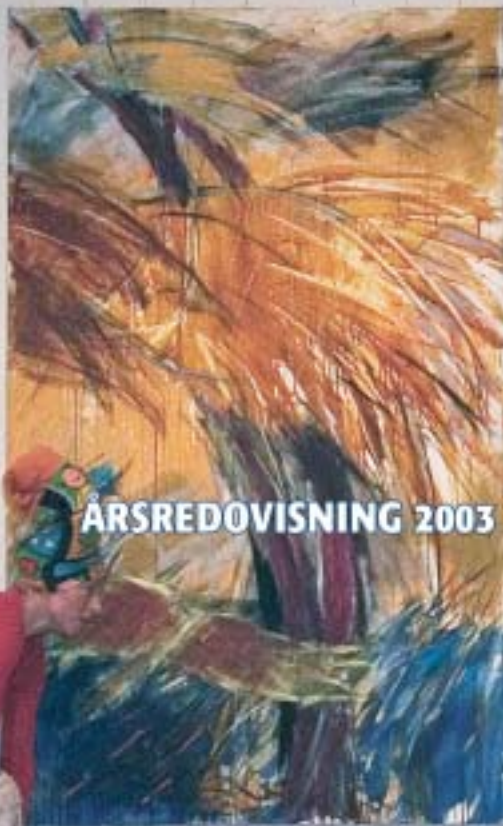

ÅRSREDOVISNING 2003 LÄNSMUSEET VÄSTERNORRLAND

LÄNSMUSEET VÄSTERNORRLAND

– inspirationskällan för länets särart

MÅLPROGRAM

Länsmuseet ska i demokratisk anda vara en mötesplats som inbjuder till delaktighet och dialog för länets alla invånare.

Länsmuseet ska vara öppet för regionalt, nationellt och internationellt samarbete.

Länsmuseet ska värdesätta det mångkulturella samhället som en tillgång och aktivt motverka främlingsfientlighet och rasism.

Länsmuseet ska värna om länets kulturarv samt utforska och tolka det.

Länsmuseet ska vårda, dokumentera och väcka intresse för länets materiella och immateriella kulturarv.

Länsmuseet ska i sin verksamhet arbeta med samtidsdokumentation och samtidsfrågor.

Länsmuseets samlade kunskap ska vara tillgänglig.

Länsmuseet ska i sin verksamhet särskilt vända sig till barn och ungdomar.

Målprogram	2
Landsantikvarien har ordet	4
Aktuella projekt	6
Information och undervisning	8
Verkstad	12
Kulturmiljöavdelningen	14
Arkiv, bibliotek och samlingar	18
Förlag	23
Kansli	25
Förvaltningsberättelse	27
Resultaträkning	29
Balansräkning	30
Revisionsberättelse	34
Styrelse och revisorer	35

LÄNSMUSEET
VÄSTERNORRLAND

ISSN: 1651-07047

Ansvarig utgivare: Bengt Edgren

Länsmuseet Västernorrland, Härnösand, www.ylm.se

Redaktör: Gunnel Nordstrand, tel: 0611-886 39, E-post: gunnel.nordstrand@ylm.se

Foto: Länsmuseet Västernorrland Björn Grankvist, Samir Hussein, Leif Persson

Omslagsbild: Nord Dans gör "Guided Tours" till Ulf Trotzigs målningar. Foto: Samir Hussein

Tryck: Hemströms tryckeri, Härnösand 2004

Länsmuseet i samverkan

Ett för länsmuseet viktigt strategidokument har under året formulerats. I juni antog museets styrelse ett nytt målprogram där museets uppdrag att samarbeta regionalt, nationellt och internationellt slås fast.

Viljan till samverkan mellan olika kulturinstitutioner och föreningar, myndigheter, landsting och kommuner är sedan lång tid etablerad i Västernorrland. Att i samverkan med andra parter stärka varandras kompetens och förmera gemensamma resurser är idag en nödvändig och spännande väg framåt.

Ett bra exempel på länsmuseet har varit ett samarrangemang med danskompaniet Norrdans som under hösten vid tre välbesökta tillfällen genomförde "Guided Tours" i museets utställningslokaler. I form av improvisationer genomförde dansarna en rörlig kommentar till basutställningarna och en tillfällig utställning av konstnären Ulf Trotzig. Ett uppskattat, ovanligt och oväntad möte som förhoppningsvis kan komma att upprepas.

Månatliga möten mellan länsstyrelsens kulturmiljöenhet och länsmuseet underlättar en gemensam planering av kulturmiljövärden i länet. Utifrån övergripande mål och prioriterade områden fastställda i det för länsstyrelsen och länsmuseet gemensamma kulturmiljöprogrammet för Västernorrlands län har en rad insatser kommit till stånd under året.

Ett regionalt museiprogram har formulerats på uppdrag av Riksantikvarieämbetet och Statens

Kulturråd. I detta förtydligas länsmuseets roll i det regionala museiarbetet. Programmet har tagits fram i dialog med samtliga kommuner i länet.

I en förstudie kring Medelpads Fornminnesförenings omfattande föremålssamling har denna beskrivits och värderats. Ett särskilt uppdrag har varit att definiera de delar av samlingen som i ett länsperspektiv kan anses omistliga och ange hur denna del av samlingen skall hanteras för att på bästa sätt bevaras för framtiden.

Länsmuseets intresse för utvecklingen av Stiftelsen Mannaminne har bekräftats av att landsantikvarien sedan två år är adjungerad till stiftelsens styrelse. En utredning/analys av det museala värdet av Mannaminne har nyligen presenterats. Där konstateras att Mannaminne är ett museum med ett betydande nyskapande värde och utredaren rekommenderar att Länsmuseet Västernorrland och Mannaminne söker former för samverkan för ett gemensamt utvecklande av de två institutionerna. Det är en förhoppning att en sådan samverkan kan komma till stånd 2004.

Inom ramen för ett vänortsavtal mellan Länsstyrelsen i Västernorrland och regionen Wielkopolska i Polen deltog länsmuseet i en internationell turistmässa i Poznan och visade där upp ett 20-tal av länets kulturmiljöer, från runstenen i Nolby till Nacksta kyrka i Sundsvall. Vid besöket knöt lands- och länstantikvarierna kontakter med polska kollegor och diskuterade möjligheter till framtida samarbete.

I den forskningsstrategi för länsmuseet som antagits 2003 av styrelsen slås fast att forskning är en viktig del för att stärka länsmuseets expertroll. Detta innebär ett utökat samarbete med högskolor och universitet.

*Ulf Trotzigs tavlor inspirerar till eget skapande.
Bengt Edgren på besök hos museipedagog Carin Olsén i måleriverstan.*

Programmet betonar att forskning är en viktig del av personalens kompetensutveckling.

Ovanstående är en rad exempel på hur länsmuseum agerar i samverkan med andra parter inom vår egen sektor. Listan kan göras mycket längre och blir även det när man läser de avdelningsvisa redovisningarna av vår verksamhet 2003.

Om samverkan med parter utanför museet är en viktig del av vår vardag är samverkan inom museet en nödvändig förutsättning för att vi på ett bra sätt skall kunna fullgöra vårt uppdrag. En bekräftelse på kamratskap och gemenskap fick vi alla under några fantastiska sommardagar vid en personalutflykt till södra Öland i slutet av maj. Det var för mig en särskild glädje att få visa upp den del av Öland där jag varit verksam under många år: Ölands Stora Alvar mitt i orkidéernas blomningstid, Ölands så framträdande och

imponerande fornlämningsmiljöer, ringmärkning av flyttfåglar på fågelstationen vid Långe Jan och mycket annat. Denna resa med nya miljöer och intryck blev en välförtjänt inspiration för oss alla i det fortsatta arbetet.

Länsmuseum känner förhoppningarna om en tydlig närvaro i hela länet, önskemålet om tillgänglighet i vår expertroll och behovet av personliga möten. Utifrån upplevs länsmuseum som en stor institution med omfattande personella och ekonomiska resurser. Samtidigt är det uppenbart att vår tid blir allt knappare ju mer projektorierad museets verksamhet blir. Att omprioritera och strukturera om blir allt viktigare, men kanske än mer att bortprioritera, något som förvisso inte är lätt i en verksamhet där långsiktighet och kontinuitet alltid varit honnörsord.

Landsantikvarie Bengt Edgren

Aktuella projekt

Det blir allt vanligare att arbeta i avdelningsöverskridande projekt inom museet, i projekt med andra institutioner och myndigheter i och utanför länet. Här redovisas tre sådana projekt som kunnat genomföras genom externt stöd.

Ett "kit" för skolan. Kunskapsflöde museum - skola

Projektet har genomförts inom Statens Kulturråds satsning på forsknings- och utvecklingsinsatser inom det museipedagogiska området. Syftet har varit att utveckla pedagogiska modeller för att göra en del av de material som Länsmuseum Västernorrland förvaltar - kulturmiljöer, arkiv och föremål tillgängliga som inspirations- och kunskapskällor för skolan. Projektet har fungerat som en förstudie inför ett fortsatt arbete inom länsmuseumets ordinarie verksamhet.

Arbetet har inte förlöpt friktionsfritt. Det finns en påtaglig ovana inom museet att arbeta över avdelningsgränserna. Dessutom överensstämmer inte projektets intentioner med hur samlingarna är uppbyggda och de kunskaper som finns om dem. För att gå vidare krävs att museet har en intern organisation som kan leverera material till skolan, samt bättre förankring och marknadsföring från länsmuseumets sida för att skolan ska se museet som en resurs i sin undervisning och inte bara ett trevligt ställe att göra utflykter till.

Projektet utvidgades i efterhand med Konst Kit, som syftar till att utveckla en metod som gör det möjligt för ungdomar att ta del i processen när ett konstverk i ny teknik tar form.

ABM-Y Förankrings- och analysprojekt inför bildandet av ett regionalt resurscenter för ABM i Västernorrland

Arkiv, bibliotek och museer är viktiga institutioner med stor betydelse för vårt län. Intresset för kulturarvssektorn växer och dess betydelse betonas allt mer. De olika verksamheterna sysselsätter idag cirka tusen personer och lockar hundratusentals besökare årligen.

Landsarkivet i Härnösand, Länsbiblioteket Västernorrland och Länsmuseum Västernorrland samarbetar sedan ett antal år tillbaka genom nätverket abm-y med frågor som rör samverkan, ökad tillgänglighet, förnyelsearbete och fortbildning. I januari 2003 startades ett förankrings- och analysprojekt, inför ett etablerande av ett regionalt resurscenter för abm-sektorn i Västernorrland. Tanken med ett resurscenter är främst att det genom utbildnings- och fortbildningsinsatser skall vara ett stöd för olika yrkeskategorier inom abm-området; men även bidra till ytterligare fördjupat samarbete, driva gemensamma övergripande frågor och handlägga och administrera utredningsuppdrag och utvecklingsprojekt. Förstudiens främsta syfte är att fånga upp de behov och önskemål som finns inom abm-sektorn på kommunal nivå.

Projektet stöds ekonomiskt av Länsstyrelsen Västernorrland, Statens kulturråd, Landstinget Västernorrland och Framtidens Kultur. Verksamheten kommer att fortsätta under 2004.

En blivande arkeolog? Elever från Näsäkersskolan har gjort utgrävningar på den stora bopplatsen nedanför skolan. Och fynden var många: kvartsitavslag, glimmerkeramik, asbestkeramik, ben och en stor fin skrapa

RANE – Rock Art in Northern Europe

En unik kulturmiljö i länet är hållristningsområdet i Nämforsen. Stiftelsen Nämforsen, Umeå Universitet samt läns museerna och länsstyrelserna i Jämtlands-, Västerbottens- och Västernorrlands län har i en gemensam avsiktsförklaring uttryckt önskemålet att göra Nämforsen till ett internationellt centrum för hållkonst och ett nav för ett samordnat arbete med hållbilder i Norrland.

Länsmuseet medverkar aktivt i det nordiska eu-projektet med representanter i arbets- och expertgrupper. Arbetet inom rane har bland annat resulterat i en forskningsgrävning för arkeologistuderande, en skolgrävning med barn klass 5 och 6 i Näsåker samt en kursgrävning för vuxna. I samband med rane har museet deltagit i en hållristningskonferens i Florø, Norge. Projektet har också möjliggjort en studieresa till Galizien för studier av visitors centers och kulturmiljövård med fokus på hållbilder.

Information och undervisning

Avdelningen ansvarar för information och marknadsföring samt samordning och planering av museets utåtriktade verksamhet, en verksamhet som tar sig uttryck i utställningar, programverksamhet och aktiviteter. Samverkan såväl internt som externt är en viktig förutsättning för verksamheten. Till avdelningen hör även telefonväxel, butik, kafé och konferensverksamhet.

Konst har präglat årets utställningar

Höstens satsning på Ulf Trotzigs måleri och grafik i museets stora hall blev en höjdpunkt i årets utställningsproduktion. Många förtjusta röster höjdes över konsten, men också över utställningsrummet med sitt ljus och sin rymd som gör det unik i sitt slag i landet.

Överlag har konsten haft stor plats i utställningsprogrammet för 2003. Året inleddes med "Platsen politik" och "Safe & Sexy". Två internationellt uppmärksammade fotoutställningar producerade av Bildmuseet och Riksutställningar. Reflexioner kring platsers och könsrollers betydelse för människors liv avlöstes av tankar om eld i konstnären Mats Caldeborgs gestaltning. Parallellt pågick en lek med ord i "Palaver på grenesiska" av Björn Ed och Magnus Lönn.

Året avrundades i Galleriet med "Omistliga föremål?", ur Norra Bergets samlingar och "Textila Juveler", kraftfulla och färgstarka smycken av Sonja Hahn Ekberg. I stora utställningshallen presenterades "2 x Barndom" som är ett resultat av samverkan med Sundsvall museum och ett led i museets ambition att hantera länsansvaret för konst. Fler samverkansprojekt av det slaget inom konstområdet är att vänta på olika platser i länet.

Under året har verksamheten i Spectra, museets rum för konst, film och ny teknik, fått en tydligare inriktning än tidigare. Samverkan med länskonstnären/landstinget har fortsatt. Under våren engagerades konstnären Lisa W Carlson för att sammanställa ett

program med konstfilm. Videor ur Moderna museets samlingar följdes av ett utbud från Filmform. Under hösten har det handlat om Konst Kit och vid årsskiftet visades animationen "Hörnsjön runt" av Maria Lagerborg och Maria Montague.

På friluftsmuseet pågick under några sommarveckor "Det kommer främmande", en ljud- och ljusinstallation av konstnärerna Helena Byström och Åsa Lipka Falck.

Populära skolvisningar

Antalet barn som deltar i skolvisningar har ökat markant under året. Dels har det varit en generell ökning till de ordinarie programmen, dels har arrangemangen vid de tillfälliga utställningarna "Safe and Sexy", "Palaver på Grenesiska" och "Trotzig" lockat många klasser. Under året har två pedagoger arbetat heltid med verksamheten vilket bidragit till att fler grupper har kunnat tas emot.

En lärarstuderande från Mitthögskolan som under hösten var praktikant på avdelningen planerade och genomförde en tidsresa till stenåldern för lågstadiesbarn.

Alltid på en lördag

Under året som gått har det funnits en strävan efter att etablera lördagar klockan 14.00 som en fast programtid höst och vår. Bredd i utbudet har varit en ledstjärna vilket inneburit att musik i kaféet blandats med

visningar av utställningar, arrangemang för barn och föreläsningar i hörsalen. Verksamheten har till stora delar fallit väl ut och sannolikheten är därför stor att arbetet fortsätter på inslagen väg.

Sommarens verksamheter

Sommartid är friluftsmuseet den självklara arenan för olika arrangemang. Verksamheten på området

genomfördes i linje med tidigare år. Sex guider anställdes med skolan, smedstorpet, kyrkan, kägelbanan, handelsboden och prästgården som prioriterade miljöer. Vid sidan av detta arrangerades med stöd av länsstyrelsen byggnadsvårdsaktiviteter med

hantverkare, fyra onsdagar i Rådhuset och vid Ångermanlandsgården. I Åvike herrgård tog konservatorerna emot under tre veckor och i slutet av sommaren avrundades det hela med föreläsning i hörsalen.

Musik och fest har det också varit som tidigare om åren med traditionellt midsommarfirande, vis- och spelstugor och Murbergsstämma. Allsångkvällarna utökades till tre och intresset från besökarna visade på en markant ökning. Generellt är det ändå en vikande

tendens som kännetecknar besöksfrekvensen på friluftsmuseiområdet. Behovet av entusiastiska krafter intresserade av att engagera sig i ett utvecklingsarbete i miljöerna är därför stort.

På Ulvön infördes fri entré, med möjlighet att frivilligt lämna ett bidrag till kapellet, och nya regler för öppethållande. Möjligen är det en god del av förklaringen till att besöksiffrorna rakade i höjden med en ökning på i runda tal 3000 besök.

Hemsida och annonsering

Vid en organisationsförändring vid årsskiftet återfördes informations- och marknadsföringsfrågorna till avdelningen efter att under några år tillhört Staben.

Den nya hemsidan har utvecklats och är idag museets betydelsefullaste kommunikationsorgan. De närmare 50 000 unika besök som registrerats under året talar sitt tydliga språk. Funktioner för aktuell information kring arrangemang och utställningar har fått en fast form. Det mer varaktiga materialet under menyerna "Rådgivning", "Kunskapsbanken" och "Se och göra" har byggts ut och förbättrats. Så har till exempel information om friluftsmuseet och museets övriga anläggningar lagts ut, och de senaste årens rapporter inom arkeologi och byggnadsvård blivit tillgängliga i pdf-format.

Veckoannonser i fast form på fast plats i lokalpressen har prioriterats. Detta i en strävan att skapa igenkänning och visa på museets rika utbud av utställningar, program och föreläsningar. Valet av Tidningen Ångermanlands kultursida som forum har emellertid väckt kritik, varför vi under kommande år kommer att upprätthålla regelbundenheten och den fasta formen, men välja nöjessidan istället.

Nyheter i kafé och butik

Handelsboden och reception/butik har knutits närmare varandra. Detta har bland annat inneburit att bemanningen av verksamheterna kunnat samordnas. En annan nyhet för butiken var de profilprodukter, bl. a. väskor och paraplyer, som togs fram under våren.

Kafé Strömkarlen fick nya öppettider under hösten. Besökarna har visats sig vara för få i slutet av dagen och därför stänger nu kaféet en timme tidigare än övriga museet. För att utöka service och trivsel har bibliotekets tidskriftshylla med ett varierat utbud av facktidsskrifter flyttats in i kaféet.

BESÖKSSTATISTIK

	2003	2002	2001	2000	TENDENS
Museibyggnaden	99 093	103 461	108 340	115 498	
Hemsidan	43 014	–	–	–	
Skolverksamheten					
Buss på museet	1 047	1 797	1 458	1 466	
Övriga visningar för barn	4 376	1 952	2 174	1 883	
Friluftsmuseet Murberget					
Handelsboden	6 229	7 017	11 000	11 233	
Skolan	3 497	3 763	5 376	5 199	
Murbergskyrkan	5 128	4 974	7 043	6 988	
Smedstorpet	3 865	–	–	–	
Kägelbanan	1 941	–	–	–	
Ulvö gamla kapell	10 775	6 991	5 346	4 200	
Gammalgården i Myckelgensjö	1 700	1 977	2 084	1 725	

Verkstad

Verkstaden ansvarar för skötsel och underhåll av byggnader och miljöer på friluftsmuseet, lokalvård samt medverkar vid utställningsproduktioner. Verkstaden arbetar också med service till andra verksamheter på museet.

Ångermanlandsgården byggs upp på nytt

Nu har återuppbyggnaden av den delvis nedbrunna Ångermanlandsgården påbörjats. Under en första etapp har vedlidret timrats upp på nytt och stallet ersatts med en befintlig byggnad, ett stall som har

flyttas från en annan plats på friluftsmuseet.

Vedlidret har byggts upp med gammal teknik, så nära som möjligt originalet. Under förra vintern valdes grova stockar noga ut och fälldes i hälsingskogarna. Eftersom vedlidret är timrat med kluvna stockar

(halvklovor) började arbetet med att spräcka stockarna med tråkilar och klubba. Ett svårt moment då stockarna, 8 meter långa, måste spräckas rakt och i fiberriktningen i hela sin längd. Efter torkning startade timringen i slutet av juli och ett antal veckor senare stod en ny timmerstomme med imponerande utseende, timrat av grov-vuxet furutimmer, på samma plats som det nerbrunna. Under andra etappen, som påbörjas nästa vår, ska portlidret ersättas. Till hösten 2004 beräknas gården vara komplett igen.

Jämtgården

Efter förra årets omfattande arbete med grundläggning och riktning av Jämtgården har i år det rötskadade taket ersatts i sin helhet. Yttertakets består av tjärstrukna furubrädor, underbräda och lock, med spår för vattenavledning, lagda på ett uppreglat undertak av rotebräda. Med ytterligare en tjärstrykning som görs under 2004 kommer taket att klara många års nötning av väder och vind.

EW-stugan i Skulnäs

De arbetslösa hem, eller luffarhotellet, byggdes 1931 på privat initiativ för att erbjuda vandrare gratis logi. Miljön med järnspis, udda porslin och väggar tapetserade med filmaffischer är märkt av tidens tand men i stort sett oförändrad. ew-stugan har under året

genomgått en välbehövlig renovering, från grundläggning till takåsen. Som kronan på verket har ew-stugans symbol, det brutna geväret, efter renovering åter monterats på den södra gaveln.

Gammalgården i Myckelgensjö

På Gammalgården i Myckelgensjö har ett långsiktigt upprustningsprojekt startats med sikte på översyn av alla byggnader. Första etappen har genomförts under 2003 och omfattat renovering av stallet och fähuset. En inventering av renoveringsbehovet för gårdens lador och bäthuset har genomförts under året, för att ligga till grund för ett åtgärdsförslag till nästa etapp i upprustningsprojektet.

Ulvön gamla kapell

En byggnadsteknisk undersökning har utförts på kapellets stomme, fasader, tak och staket. Det konstaterades mindre skador i olika byggnadsdelar och behov av underhåll på kapellet och klockstapeln. Ett åtgärdsförslag har tagits fram som kommer att användas i ett kommande renoveringsprojekt.

KULTURMILJÖAVDELNINGEN

Avdelningen ansvarar för kunskapsuppbyggnad om kulturmiljöer; ett underlag som bland annat används för Riksantikvarieämbetets, länsstyrelsens och kommunernas beslut, planering och uppföljning i kulturmiljöfrågor. I verksamheten ingår också att stimulera hembygdsrörelse och andra ideella organisationer att känna medansvar för att kulturarvet hålls levande. Inom avdelningen finns en uppdragsfinansierad verksamhet med uppgift att verkställa beslut fattade av länsstyrelsen och att tillmötesgå behovet av utredningar.

En välbesökt utgrävning i Böle, Sidsjön

En järnåldersgrav från Folkvandringstid dokumenterades i samband med en ombyggnad av bilvägen vid Böle i Sidsjön. Graven hörde till de större i länet vad storleken beträffar. Diametern i ytterkant var ca 15 meter. Under 6 veckor genomfördes undersökningen. Arbetet visade sig vara mycket tungt då kärnröset var betydligt mer omfattande än väntat. Undersökningen fick mycket publicitet, både i tidningar och i lokal tv. Under grävningens gång besöktes platsen av ett stort antal intresserade personer. Därför valde museet att också förlägga årets arkeologidag till Böle som ett av två besöksmål. Det andra var ett gravområde i Näs på Alnön.

Unikt fynd vid Bjästamon

Under sommaren har slutundersökningarna gjorts på Bjästamon söder om Örnsköldsvik där Bottniabanan ska få sin sträckning. Där finns bosättningar med hyddgrunder från 2800 - 2000 f Kr och grävningarna har gett mycket fina fynd. Under sommarens grävning gjordes ytterligare ett unikt fynd i form av en så kallad rödockragrav med en pilspets av skiffer. Någon rödockragrav har tidigare aldrig hittats i vårt område. Endast ett fåtal har påträffats i Norrland. Undersökningarna utfördes i samverkan med Riksantikvarieämbetets avdelning för arkeologiska undersökningar r aä/uv.

Arbetslösa dokumenterar fornlämningar

Projektet Skog och historia drivs av Skogsvårdsstyrelsen med syfte att erbjuda långtidsarbetslösa en meningsfull och utvecklande sysselsättning, samtidigt som kunskapen ökar om skogens kulturmiljöer. Läns-
museets uppgift är att granska de lämningar som ska in i Riksantikvarieämbetets fornminnesregister, f.mis. Arbetet påbörjades i Njurunda socken där ett 100-tal lämningar granskades under sammanlagt 5 veckor. Till övervägande delen rör det sig om kolbottnar men även ett stort antal andra lämningar som t ex skjutskårer, gropar i klapper och labyrinter. Vid Hemmanet, längs en stig på den norra bergssluttningen, registrerades ett grav- och bebyggelseområde bestående av två gravhögar samt två terrasser. Även flottninglämningar, fiskelämningar, bebyggelse- och industrilämningar och äldre gränsmarkeringar har registrerats.

Arkeologistudenter gräver i Råsjön, Ånge

Kulturmiljöavdelningen har ansvarat för den tre veckor långa seminariegrävning som Mitthögskolan arrangerat för arkeologistudenter. Seminariegrävningen har genomförts vid en skogsfinsk gård från 1600-talet vid Råsjön i Ånge Kommun.

Timmerhus i Indalsälvens dalgång

Ett större projekt som har startat under året är undersökning av timmerhus i Indal och Lidens socknar, det vill säga i Indalsälvens dalgång. Byggnader och byggnadsmiljöer har undersökts för att försöka få igång upp- rustningar av hotade timmerhus. Kunskapen om den äldre byggnadskulturen behöver ökas hos allmänheten och ägarna, för att byggnaderna ska ses som en resurs och inte en belastning. Detta är en förutsättning för att byggnadsmiljöerna kontinuerligt ska underhållas.

Projektet är nära knutet till ett landsomfattande projekt med namnet "Ladans landskap". Här ligger

tyngdpunkten på lador i odlingslandskapet. Övriga ekonomibyggnader på landsbygden ingår också i undersökningen och den gäller särskilt Norrlandslänen. Ett annat närliggande projekt, som har haft ett par förberedande seminarier under året, är "Landsbygdens bebyggelse". Projektet gäller alla byggnader som är knutna till jordbruket.

Byggnadsvårdsläger på Murberget

Årets byggnadsvårdsläger pågick under två veckor på Friluftsmuseet Murbergets område. Det var det tredje året som lägret drevs av läns museet i samarbete med Svenska Föreningen för Byggnadsvård. Föreningen arrangerar, tillsammans med en lokal samarbetspartner

och Sveriges Hembygdsförbund, byggnadsvårdsläger i olika delar av landet. Lägerdeltagarna kom i år från olika delar av Sverige och en från Frankrike. Dessutom deltog två arkitektstuderande från Serbien och

Montenegro tillhörande föreningen Exeditio, speciellt inbjudna av Svenska Föreningen för Byggnadsvård. Friluftsmuseets läger var ett av två läger som i år hade äran att få ta emot gäster från den serbiska föreningen. Under lägret åtgärdades en mjölkbod på Fäboden och fönster på Grindstugan på Friluftsmuseet. Deltagarna gjorde kvällsutflykter till fiskelägen i Nordingrå och till Anders Ramström i Ramsta som demonstrerade spånhyvling. En helgexcursion ordnades för att titta på timringsteknik på Gammalgården i Myckelgensjö, klockstapeln i Anundsjö och Österfanbyns fäbod.

Kontakt med hembygdsföreningarna

Den 22 februari samlades, så som varje år denna tid, alla hembygdsföreningar i länet till en gemensam träff på läns museet. Det gångna året har inneburit många

kontakter med bland annat Stöde hembygdsförening och föreningen Pilgrim i Medelpad angående Pilgrimsleden som skadats i samband med skogsavverkning. Tillsammans med företrädare för Klampenborgs intresseförening har nya skyltstolpar satts upp på området och läns museet har medverkat med föredrag på Kulturmagasinet.

Partnerskap i "Ljus framtid"

Avdelningen har under året engagerats i ett EU-program vid namn EQUAL. Det är ett ramprogram som till viss del finansieras av medel ur den europeiska socialfonden. Visionen för ramprogrammet är att minska de sociala klyftorna i samhället. Arbetet sker i olika utvecklingspartnerskap. Ett sådant partnerskap är

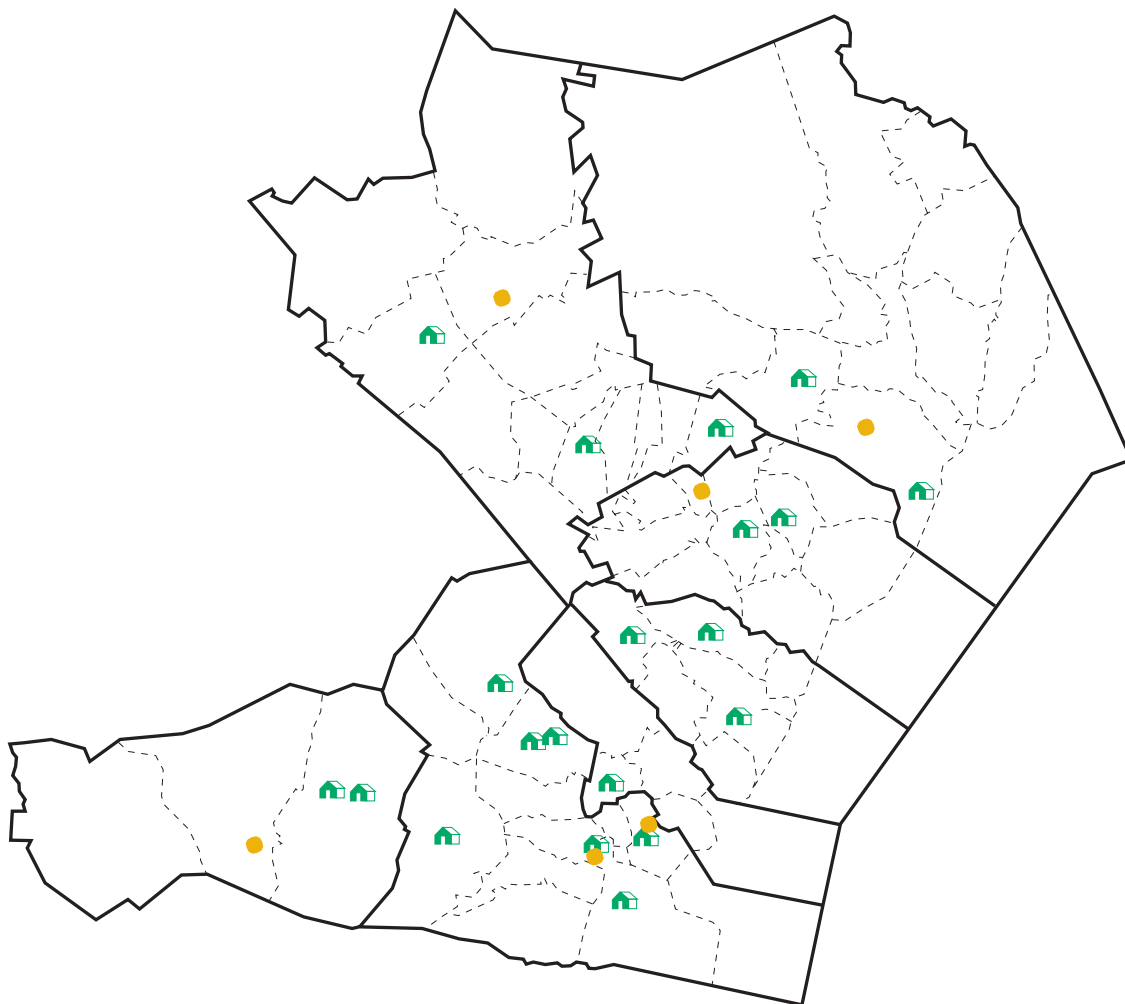
Ljus Framtid i Örnsköldsviks kommun, som driver utvecklingsfrågor genom att delta med ett projekt som man kallar Glesbygdens Förnyelse. Läns museets roll blir att som ägare av Gammalgården i Myckelgensjö vara delaktig i den utveckling som till viss del beror av hur gården kan nyttjas som en resurs.

Rapporter

Här nedan presenteras en lista på de rapporter som avdelningen utgivit under 2003. Innehållet speglar till viss del av den verksamhet som bedrivits under året. Rapporterna görs successivt tillgängliga på museets hemsida under rubriken "Kunskapsbanken". Arbetet har påbörjats med att upprätta ett register över äldre rapporter.

Rapporter utgivna under 2003

1. Nacksta kyrka. Byte av golvbeläggning
2. Galtströms bruk. Restaurering av dammar och bruksbyggnader
3. Edsele kyrka. Renovering av tak
4. Torsåkers medeltida begravningsplats. Arkeologisk undersökning
5. Brynge kulturområde. Upprustning och ombyggnader
6. Korsbyggnader i Västernorrland. Ett restaureringsprojekt
7. Friluftsmuseet Murberget. Restaurering av Jämtgården och kägelbanan
8. Sollefteå kyrka. Ombyggnad av läktarorgel och golv
9. Torpshammars flottningsränna. Restaurering av betongrännan
10. Torps kyrka. Restaurering av interiören
11. Lidens nya kyrka. Restaurering av interiören.
12. Sulåns bygdegård, fd bönhus. Restaurering av fönster.
13. Härnösands domkyrka. Ombyggnad av korgolv.
14. Sandvikens fiskeläge på Ulvön. Förundersökning inför eventuell kulturresevatsbildning.
15. Arbetarkasern i Lunde. Kulturhistorisk utredning.
16. Byggnadsvårdsläger 2003, Murbergets friluftsmuseum
17. Västana bruk. Upprustning av ässja.
18. Finnportet vid Armsjö. Byte av spåntak.
19. Alnö gravkapell. Tillbyggnad.
20. Indals kyrka. Utvändig restaurering.
21. Stöde kyrka. Utvändig restaurering.
22. Gålsjö bruk. Utvändig restaurering.
23. Högsjö kyrkor. Installation av brandlarm.
24. Timrå kyrka. Restaurering av fönster.
25. Arkeologisk utredning av grav och boplats från yngre järnåldern i Alnö sn, Medelpad.
26. 100 museer i Västernorrland. Museiprogram för Västernorrlands län.
27. Mannaminne. Utredning.

- Arkeologiska undersökningar
- 🏠 Byggnadsuppdrag

Kulturmiljöavdelningen har hela länet som arbetsfält. Här visas spridningen på de arkeologiska undersökningar och byggnadsuppdrag som genomförts under året.

Arkiv, bibliotek och samlingar

Avdelningen ansvarar för att samla, vårda och göra länsmuseets samlade kunskap tillgänglig. Avdelningen är uppdelad på enheterna arkiv, bibliotek, foto, konservering/föremål, konservering/uppdrag, Kulturarvs-IT, ljud/musik och hemslojdskonsulenterna

Förnyelseprojektet

Under året avslutas ett samverkansprojekt med Landsarkivet i Härnösand. Förnyelseprojektet stöds av Stiftelsen Framtidens kultur och har som målsättning att finna nya arbetsformer för länsmuseet och landsarkivet för att nå ökad samverkan, fler kontaktytor och en bredare förståelse. Betoningen har legat på mötet med publik och användare eller forskare. Museets fotograf har under en månad varit på landsarkivet där metoder för digitalisering av fotografiska samlingar utprovats. Arbete pågår med att anpassa länsmuseets fotodatabas till det mer arkivmässiga tänkande som landsarkivet utgår ifrån i sin registrering. Dessutom har en gemensam webbproduktion riktad till skolan påbörjats för att visa hur våra institutioners olika material kan användas i lokalhistorisk forskning.

Fotodatabaserna

Under året har arbetet med fotodatabasen fortsatt. Där finns numera 75 260 bildposter. De bildposter som har en motsvarande digital bild visas på internet i länsfotodatabasen.

I länsfotodatabasen ingår förutom foton från länsmuseets arkiv även bilder från Ådalens släktforskarförening (ca 2300) och föreningen Skönsbergs historia (ca 5000). Idag innehåller databasen totalt 41 627 bilder och internetbesökaren kan lägga in kommentarer online. Hittills har ca 1000 kommentarer kommit in, varav de flesta med värdefull information om bilderna. Under 2003 hade länsfotodatabasen 15 429 internetbesökare och antalet online inlämnade kommentarer var 644.

Under året har avdelningen samarbetat med hembygdsföreningarna för att utveckla programmen "Theodor foto" och "Theodor Föremål" för att tillgodose föreningarnas behov foto- respektive föremålsregistrering.

Föremålssamlingen

Under våren har museets samlingar av musikinstrument, musikföremål och ljudredskap sammanförts till ett visningsbart magasin. Här finns bland annat psalmodikon, orglar, klavikord, dragspel och nyckelharpor. Extra omsorg har lagts ner på föremålens pedagogiska uppställning för att underlätta vid visningar. Målgruppen är musikstuderande och forskare, men alla intresserade är välkomna.

Månadens föremål har varit en ny verksamhet under året. Varje månad, med ett uppehåll för sommaren, har ett föremål eller en föremålsgrupp presenterats i museets entré samt på museets hemsida. Verksamheten har gjorts i samverkan med tidningen Ångermanland som skrivit artiklar om föremålen.

Två tematiska föremålsutställningar har producerats till Kafé Strömkarlen: skoutställningen "Skon klämmer" och husgerådsutställningen "Köksminnen".

Föremål ur museet samlingar har även lånats ut, bland annat utställningen "Solemates – skor som personligt uttryck" på Dunkers kulturhus i Helsingborg. Sollefteå museum har lånat arkeologiskt material och järnföremål till sina nya basutställningarna i Apotekshuset i Sollefteå. Utlån har skett av arkeologiskt material till Stiftelsen Nämforsen.

Konservering och föremålsvård

Under större delen av året har en uppdragsfinansierad konservatorstjänst varit vakant vilket inneburit att alla anställda på föremålsvården och konservering, i större eller mindre omfattning, blivit engagerade i uppdragsverksamheten. Arbetet med museets egna samlingar har fått stå tillbaka. Först i september kunde tjänsten återbesättas.

Under året har 113 föremål ur samlingarna vårdats eller konserverats. Ur samlingen av deponerade föremål har 9 föremål konserverats. I samband med utställningar har inlånad konst avsynats vid uppackningen, föremål har sanerats och monterats och säkerheten har bevakats. Inför utställningen "Omistliga föremål?" vårdades/konserverades en stor samling föremål från Medelpads fornminnesförening.

Målningarna i vapenhuset i Ulvö gamla kapell har konserverats/restaurerats, likaså två takmålningar och en kakelugn i Åvike herrgård. Arbetet i Åvike har bedrivits som en öppen verkstad med visningar för allmänheten. Verksamheten var mycket uppskattad eftersom det för första gången på många år blev möjligt för allmänheten att komma in i herrgården. Stölderna av föremål från kyrkor och fiskekapell i Mellannorrland är bakgrunden till museets omfattande arbete med stöldsäkring och konservering av kyrkoskulpturer. Stöldsäkringarna utförs av tekniska avdelningen. Under året har uppdragen utanför länet ökat.

Konserveringuppdrag 2003

- Konservering av en dopfont från Nätra kyrka.
- Konservering av ett ornament och en oljemålning på uppdrag av Hälsinglands museum.
- Kopieringen av fyra stulna skulpturer till en predikstol från Galtströms kapell.
- Konservering av ett votivskepp från Alnö gamla kyrka.
- Konservering av ett medeltida altarskåp och två skulpturer från Ljustorps kyrka.

- Konservering av madonnaskulptur från Attmars kyrka.
- Färgarkeologiska undersökningar vid Regementet I 20 och Minervaskolan i Umeå på uppdrag av Länsstyrelsen i Västerbotten.
- Konservering av två medeltida träskulpturer från Sidensjö kyrka.
- Konservering av fem biskopsporträtt på duk från Härnösands stifts kansli.
- Åtgärdsprogram och kostnadsberäkning för Edsele kyrka, Dals kyrka och Holmsunds kyrka.
- Konservering av tre takkronor i mässing och en kristallkrona från Själevads kyrka.
- Konservering/restaurering av vägg- och takmålningar i Hemsö församlingshem.

Bibliotek och arkiv

Arbetet i arkivet har fokuserats på uppordning av de diarieförda handlingarna. Nya rutiner har skapats för att förenkla framtagning och service. Uppordning i de enskilda arkiven, främst personarkiv, har påbörjats för att underlätta förteckningsarbete och tillgänglighet för forskare.

I biblioteket har fyra forskarplatser ställts i ordning för att underlätta för forskare att ta del av såväl bibliotekets referenslitteratur som arkivaliska handlingar.

Ljud och musik

En internationell eftermiddag med bilder, berättelser, videofilmer, ljud och musik från Botswana, Madagaskar, Senegal och Sverige fick utgöra den festliga avslutningen till läns museets engagemang i projektet "Together in music", som drivits inom ramen för det svensk-afrikanska nätverksprogrammet Samp. Projektet har även resulterat i en bok som presenterades denna dag.

Digitaliseringen av den stora musikaliseringen från Högre Allmänna Läroverket i Härnösand har fortsatt med sikte att kunna göra den tillgänglig via

museets hemsida. Arbetet med dataregistrering av bandprotokoll för Lokalradions musikprogram från 1970-talet och har avslutats. Dessutom har arkivmaterial rörande visor, låtar, spelmän och till viss del dialekter har tagits fram för i första hand besökande studerande från gymnasium och högskola.

Slöjdvällar för ungdomar

Under året har hårdslöjdskonsumenten satsat på slöjdaktiviteter för barn och ungdomar. Samarbetet med ungdomsgården Kåken i Härnösand, som startade under 2002, fortsatte under hela vårterminen 2003. På ungdomsgården jobbade man i olika tekniker och material som täljning, luffarslöjd och broderi. Slöjdvällarna fångade inte en stor skara, men hade hela tiden en trogen grupp som kom vid varje tillfälle.

Vidare har konsumenten medverkat vid ett "Tjej-läger" som anordnats av kommunen för högstadietjejer. Under en kväll slöjdade tjejerna febrilt – de tillverkade mobilfodral av gummi från innerdäck som sedan dekorerades med pärlor och fransar. Först kl. 23.15 avslutades kvällen motvilligt. Succé med andra ord!

Samarbete har även skett med Technichus där stora skaror barn och ungdomar sluter upp. Slöjdinslagen i teknikkurserna är väldigt uppskattade. I utvärderingen från de teknikveckor Technichus drev under sommarlovet fick slöjddagen med hemslöjds-konsumenten högsta betyget.

Samarbete sker också med Ångermanlands hemslöjdsförening som bedrivit barnverksamhet på Sambiblioteket. Här täcker hemslöjds-konsumenten upp med den hårdslöjds-kompetens som föreningen saknar.

Katarina Brieditis kollektion

Textilformgivaren Katarina Brieditis, Stockholm, har på uppdrag av hemslöjdskonsulenten för mjuk slöjd tagit fram en kollektion av sydda muddar, livstycken och kuddar, stickade vantar och mössor samt virkade handledsvärmare och smycken. Inspirationskälla har varit Märta-Stina Abrahamsdotters stickade täcken, en

märklig mönsterskatt som finns i läns museets samlingar. Kollektionen har väckt stort intresse i hela landet och varit publicerad i ett flertal tidningar och tidskrifter. Katarina Brieditis har tidigare gjort Ikeas folkloristiska kollektion, inspirerad av bl.a. skånska yllebrosoderier. Produkterna säljs genom läns museets butik och Ångermanlands Hemslöjdsförenings butiker.

Förlagsverksamhet

Länsmuseet Västernorrlands förlagsverksamhet går tillbaka till 1909 då Föreningen för norrländsk hembygdsforskning bildades. 1918 startade utgivningen av "Arkiv för norrländsk hembygdsforskning" med syfte att ge uppnådda forskningsresultat en vidare spridning. Utgivningen har genom åren kompletterats med ytterligare skriftserier. Länsmuseet medverkar även i utgivningen av de två hembygdsförbundens gemensamma årsbok "Tidsspår".

Småskrifter

Hösten 2002 startade utgivningen av en populärt hållen småskriftserie. Med stöd från länsstyrelsen har fyra publikationer, som på olika sätt berättar om några av länets kulturmiljöer, producerats under året. Två av skrifterna handlar om museets egna anläggningar: Ulvö gamla kapell och byggnaderna på Friluftsmuseet Murberget. "Det röda bärnstensmycket" är en liten novell av författaren Bo R Holmberg vars handling utspelar sig på Bjästamon under stenåldern. I "Nolby – tankar om ett riksintresse" guidar Lars-Göran Spång genom fornminnesområdet Kvissle-Nolby som hotas av den nya dragningen av e4 Syd.

Utställningskataloger

Till utställningen med Ulf Trotzig kraftfulla måleri producerades en katalog med texter av bland andra Thomas Kjellgren, chef för Kristianstads konstell och Toshio Yamanashi, chef för Musée d'art Moderne, Kamakura, Japan.

I samband med tvillingutställningarna 2 X Barndom producerade Länsmuseet i samarbete med Sundsvalls museum en katalog med texter av bland andra radiojournalisterna Lollo Colmar och Ylva Mårtens samt medieforskaren Anja Hirdman.

Bottnisk kontakt XI - Båtar och skepp i äldre tid

Tryckning av rapporten från den marinhistoriska konferensen Bottnisk kontakt i Härnösand 2002 blev möjlig genom bidrag från Letterstedtska föreningen,

Stiftelsen Konung Gustav VI Adolfs minnesfond för svensk kultur och Hemströms tryckeri i Härnösand. I rapporten presenteras föredragen, de flesta med anknytning till huvudtemat. Det geografiska område som täcks in, sträcker sig från Jämtland i väster till Ryssland i öster och från Danmark i söder till Piteå i norr.

Skikt

Tidningen Skikt har varit en kontaktyta för läns museet ut mot länets invånare, en möjlighet att berätta vad om som händer på museet och en möjlighet för läsekreten att komma med egna bidrag om länets kulturarv. Under de år som Skikt givits ut har den fått många berömmande kommentarer från läsekreten. Tidningen har känts som en viktig del i museets utåtriktade verksamhet.

Inför 2004 års verksamhetsplanering och budgetarbete har det funnits besparingskrav från huvudmännen, ett besparingskrav som så långt som möjligt skall hanteras utan personalminskningar. Som ett led i dessa besparingar läggs tidskriften Skikt ned i och med nummer 10/2004.

*På vandring i ett riksintresse...
Nolby i Njurunda har ända sedan 1600-talet
varit uppmärksammat för sina forntida
lämningar. Området är utsett till riksintresse,
men trots detta finns planer på att bygga
en trafikled här, E4:an söder om Sundsvall
behöver mer plats.
Länsmuseet har, med bidrag från länsstyrelsen,
tagit fram en skrift om Nolby för att
uppmärksamma vad som kan gå förlorat om
vägplanerna förverkligas.*

Kansli

Museets kansli är en stabsfunktion som ansvarar för administration av lednings-, ekonomi- och personalfrågor, diarium, kontorsvakmästeri, samt datorer och nätverk.

Personal

Personalomsättningen och sjukfrånvaron inom museet är fortsatt låg. Sjukfrånvaron redovisas nedan.

En person har rekryterats (tillsvidare) under året.

Tre personer har slutat, däribland en pensionsavgång. I samband med avgångarna pågår översyn av arbetsuppgifter och organisation.

Som ett led i att göra museet mer tillgängligt för alla inbjöds Pocketteatern för att uppföra en uppskattad föreställning om bemötandefrågor kring funktionshinder.

Länsmuseets avdelningschefer har utbildats i löne- och planeringssamtal.

Arbetsmiljö

För arbetsmiljöarbetet finns en skyddskommitté inrättad, som normalt träffas fyra gånger per år och som består av museichefen, två avdelningschefer och tre skyddsombud. Skyddsround genomförs varje år.

Museet har tecknat avtal med Länshälsan om företagshälsovård. De anställda har bl a fått erbjudande om att genomgå hälsoprofilundersökningar.

Under året har olika utbildningsinsatser realiserats inom arbetsmiljöområdet. För chefer och skyddsombud har utbildning om centralt och lokalt regelverk fullföljts. Två skyddsombud har genomgått skyddsombudsutbildning. Det har också genomförts en ergonomiutbildning samt genomgång av vissa arbetsplatser ur ett ergonomiskt perspektiv.

En jämställdhetskommitté finns inrättad med representanter från dik, Kommunal och sktf. En enkät om jämställdhetsfrågor har genomförts med en

svarsfrekvens motsvarande 68%. Resultatet visar på behov av åtgärder som kommer att verkställas under kommande år. Likaså har museets jämställdhetspolicy och -plan reviderats.

Friskvård

Gratis friskvård på Simhallen (bad) och Spegeln (träning) omfattar hela personalen oavsett anställningsform och får utnyttjas 2 ggr per vecka. Av dessa tillfällen får en timme per vecka förläggas på ordinarie arbetstid.

Museets friskvårdskommitté har under året arbetat för att utveckla friskvårdsaktiviteterna med bl a gemensamma promenader.

IT

Länsmuseets datapark bestod vid årsskiftet av femtio-sju datorer, sju servrar samt arton skrivare varav nio kopplade till nätverket. Under året har investerats i sju datorer, en färglaserskrivare, spamfilter och en ny e-postserver. En ny "brandvägg" har installerats för att öka säkerheten avseende Internet.

Redovisning av sjukfrånvaro 2003-07-01 – 2003-12-31

Total sjukfrånvaro i procent av den sammanlagda ordinarie arbetstiden **5%**

Sjukfrånvaro för **kvinnor** i procent av den sammanlagda ordinarie arbetstiden för kvinnor **8%**

Sjukfrånvaro för **män** i procent av den sammanlagda ordinarie arbetstiden för män **1%**

Sjukfrånvaro för **åldersgruppen 29 år och yngre** i procent av den sammanlagda ordinarie arbetstiden för den åldersgruppen **2%**

Sjukfrånvaro för **åldersgruppen 30-49 år** i procent av den sammanlagda ordinarie arbetstiden för den åldersgruppen **2%**

Sjukfrånvaro för **åldersgruppen 50 år och äldre** i procent av den sammanlagda ordinarie arbetstiden för den åldersgruppen **10%**

Andelen (i procent) av total **sjukfrånvaro som har varat i 60 dagar eller mer** **55%**

Tillsvidareanställda	Föräldraledighet	År	Dagar
		2000	8,80
		2001	12,60
		2002	3,90
		2003	4,60

Tillsvidareanställda	Vård av barn	År	Dagar
		2000	1,25
		2001	1,00
		2002	1,08
		2003	1,22

Tillsvidareanställda	Åldersfördelning	Ålder	Män	Kvinnor
	2003-12-31	20-29	2 	1
		30-39	4 	8
		40-49	4 	6
		50-59	12 	16
		60-	2 	1

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

Stiftelsens ändamål är att förvalta stiftelsens samlingar, byggnader och markområden och att hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen skall inom i huvudsak Västernorrlands län bedriva och främja kulturmiljövård och museal verksamhet liksom annan därmed förenlig och närstående kulturell verksamhet samt att på lämpligt sätt fördjupa och förmedla kunskap i hithörande ämnen för en så bred allmänhet som möjligt.

En detaljerad redovisning av verksamheten finns i Läns museet Västernorrlands årsredovisning för år 2003. I den ingår även denna förvaltningsberättelse.

Landstinget Västernorrland och Härnösands kommun bildade stiftelsen den 1 januari 1978.

Stiftelsens styrelse utgörs av nio ordinarie ledamöter och nio ersättare, varav Landstinget Västernorrland utser fem och Härnösands kommun fyra. Dessutom representeras Ångermanlands- och Medelpads hembygdsförbund med en adjungerad ledamot vardera.

De fackliga organisationerna DIK, SKTF och SKAF representeras av en ledamot vardera.

Personal

Löner och ersättningar (tkr)

Medelantalet anställda	2003	2002		2003	2002
Kvinnor	37	33	Styrelsen	105,0	77,5
Män	31	29	Museichef	495,9	475,9
	68	62	Övrig personal	15269,7	12801,0

I stiftelsen finns inga avtal om avgångsvederlag eller särskilda pensionsutfästelser utöver sedvanlig pensionsförsäkring enligt ITP-planen.

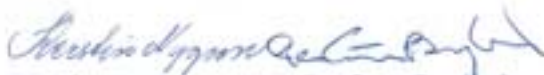
Ekonomi

Stiftelsens resultat efter finansiella poster utvisar ett underskott på 501,0 tkr. Resultatet av stiftelsens verksamhet samt den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets utgång framgår i övrigt av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Resultatdisposition

Förändring av eget kapital	- 501,0 tkr tkr
Tidigare fritt eget kapital	5.893,5 tkr tkr
Till styrelsens föfogande	5.392,5 tkr tkr
Balanseras i ny räkning	5.392,5 tkr tkr

Härnösand 2004-03-19

Kerstin Nygren

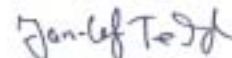
Per-Göran Berglund

Ulla Brundin

Susanne Sundqvist

Jan-Olof Tedebrand

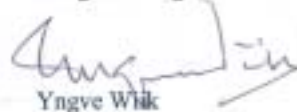
Margareta Ragnarsdotter

Lars Wikberg

Barbro Ekevärn

Yngve Wik

Vår revisionsberättelse beträffande denna årsredovisning har avgivits 2004-03-30

Eric Lundström
auktoriserad revisor

Göran Lundström
av Härnösands kommun
utsedd revisor

Göran Bohlin
av Landstinget Västernorrland
utsedd revisor

RESULTATRÄKNING

Belopp i tkr	Not	2003	2002
RÖRELSENS INTÄKTER			
Nettoomsättning	1	4992,5	5408,5
Anslag	2	26244,2	25905,9
Övriga rörelseintäkter	3	7870,0	5186,0
		39106,7	36500,4
RÖRELSENS KOSTNADER			
Handelsvaror		-1331,2	-1376,1
Övriga externa kostnader	4	-14791,3	-14125,5
Personalkostnader	5	-23462,6	-20490,9
Avskrivningar	6	-340,5	-287,3
Jämförelsestörande poster	7	34,3	46,4
Rörelseresultat		-784,6	267,0
<i>Resultat från finansiella poster</i>			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		284,0	205,2
Räntekostnader och liknande resultatposter		-0,4	-3,8
Nedskrivning av aktier och andelar			-786,5
Årets resultat		-501,0	-318,1

BALANSRÄKNING

Belopp i tkr		Not	2003	2002
TILLGÅNGAR		Anläggningstillgångar		
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>	Kulturhistoriska byggnader	8	0	0
	Mark	9	19,0	19,0
	Kulturhistoriska samlingar	10	0	0
	Inventarier, verktyg och installationer	11	642,9	647,3
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>	Aktier och andelar i intresseföretag	12	10,0	13,0
	Långfristiga fordringar		0	877,6
		Summa anläggningstillgångar	671,9	1556,9
		Omsättningstillgångar		
	Varulager	13	239,0	278,0
<i>Kortfristiga fordringar</i>	Kundfordringar		536,0	811,3
	Övriga fordringar	14	560,4	501,3
	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	2045,9	2067,4
	Kortfristiga placeringar	16	1558,4	1136,9
	Kassa och bank	17	4926,3	5300,5
		Summa omsättningstillgångar	9866,0	10095,4
		SUMMA TILLGÅNGAR	10537,9	11652,3
EGET KAPITAL OCH SKULDER		Eget kapital	18	
	Balanserad vinst		5893,5	6211,6
	Årets resultat		-501,0	-318,1
			5392,5	5893,5
<i>Kortfristiga skulder</i>	Leverantörsskulder		2037,9	1928,9
	Övriga skulder		940,2	1608,7
	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19	2167,3	2221,2
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER			10537,9	11652,3
	Ställda säkerheter		Inga	Inga
	Ansvarförbindelser		Inga	Inga

NOTER MED REDOVISNINGSPRINCIPER OCH KOMMENTARER

Fordringar Fordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta.

Varulager Lager av handelsvaror har värderats till det lägsta av anskaffnings- resp. verkligt värde. Verkligt värde utgörs av återanskaffningsvärdet.

**Avskrivningsprinciper
för anläggningstillgångar**

Maskiner och inventarier värderas till ursprungligt anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan.

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden och beräknad ekonomisk livslängd.

Följande avskrivningstider tillämpas: Materiella anläggningstillgångar

Datorer 3 år
Maskiner och inventarier 5 alt 10 år

		2003	2002
Not 1 Nettoomsättning	Butiks- och kaféförsäljning	2305,8	2316,7
	Visningsintäkter	53,2	59,5
	Uppdragsintäkter	2633,5	3032,3
		4992,5	5408,5
Not 2 Anslag	Landstinget Västernorrland	14834,3	14687,1
	Landstinget Västernorrland (hemslöjdskonsulenter)	630,8	612,7
	Härnösands kommun	6359,1	6296,1
	Statens kulturråd	3900,0	3800,0
	Nämnden för hemslöjdsfrågor	520,0	510,0
		26244,2	25905,9
Not 3 Övriga rörelseintäkter	Lönebidrag Länsarbetsnämnden	2275,3	1352,6
	Lönebidrag Statens kulturråd	610,0	610,0
	Övriga bidrag	3232,0	2220,7
	Försäkringsersättningar	815,4	62,0
	Hysesintäkter hörsal mm	214,7	215,7
	Övrigt	722,6	725,0
		7870,0	5186,0
Not 4 Övriga externa kostnader	Lokalhyra	5254,0	5181,0
	Försäkringar	332,6	207,3
	Övrigt	9204,7	8737,2
	14791,3	14125,5	

		2003	2002
Not 5 Personalkostnader	Löner styrelse och museichef	600,9	549,5
	Löner övriga anställda	15269,7	13526,6
	Sociala kostnader	6400,1	5445,6
	<i>varav pensionskostnader</i>	978,3	819,6
	Övriga personalkostnader	1191,9	969,2
		23462,6	20490,9
Not 6 Avskrivningar	Maskiner och inventarier	340,5	287,3
Not 7 Jämförelsestörande poster	Företagsanknuta medel Alecta	34,3	46,4
Not 8 Kulturhistoriska byggnader	Avser stiftelsens kulturhistoriska byggnader på Murberget 1:1, Härnösands kommun Borgmästaren 8, Härnösands kommun Myckelgensjö 3:24, Örnsköldsviks kommun Ulvön 11:1, Örnsköldsviks kommun Skulnäs 1:23, Örnsköldsviks kommun Sälsten, Härnösands kommun Upptaget till minnesbelopp 1:- i redovisningen	0	0
Not 9 Mark	Avser fastigheten Hov 1:26, Kramfors kommun, omfattande fornlämningsområde ansluten till Styresholms fogdeborg samt fastigheten Murberget 1:1	19,0	19,0
Not 10 Kulturhistoriska samlingar	Avser stiftelsens kulturhistoriska samlingar Upptaget till minnesbelopp 1:- i redovisningen	0	0
Not 11 Inventarier, verktyg och installationer	Ingående balans anskaffningsvärde	2335,7	1944,8
	Årets anskaffningar	336,1	390,9
	<i>Utgående balans anskaffningsvärdet</i>	2671,8	2335,7
	Ingående balans ack avskrivningar	-1688,4	-1401,1
	Årets avskrivningar	-340,5	-287,3
	<i>Utgående balans ack avskrivningar</i>	-2028,9	-1688,4
	Värde enligt balansräkning 2003-12-31	642,9	647,3
Not 12 Aktier och andelar i intresseföretag	Medlemsins. i Svensk Bildvård ek. för.	10,0	13,0

		2003	2002	
Not 13 Varulager	Museibutiken	151,4	185,7	
	Kafé Strömkarlen	36,9	29,8	
	Handelsboden	50,7	62,5	
		239,0	278,0	
Not 14 Övriga fordringar	Företagsanknutna medel Alecta att disp. 2004	559,2	500,0	
	Övriga fordringar	1,2	1,3	
		560,4	501,3	
Not 15 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Förutbetalda hyror	1282,9	1264,8	
	Förutbetalda försäkringspremier	246,4	287,9	
	Övriga interimfordringar	516,6	514,7	
		2045,9	2067,4	
Not 16 Kortfristiga placeringar	Aktier, andelar och värdepapper, basutställningsfond	855,0	742,8	
	Aktier, andelar och värdepapper, utbildningsfond	654,5	346,2	
	Aktier och andelar, gåva Sparbanken	48,9	47,9	
		1558,4	1136,9	
Not 17 Kassa och bank	Kassa	13,0	13,0	
	Postgiro	119,1	30,3	
	Bank	4794,2	5257,2	
		4926,3	5300,5	
Not 18 Eget kapital		2003	2002	<i>Förändring</i>
	Omsättningstillgångar	9866,0	10095,4	-229,4
	Kortfristiga skulder	-5145,4	-5758,8	613,4
	<i>Summa rörelsekapital</i>	<i>4720,6</i>	<i>4336,6</i>	<i>384,0</i>
	Anläggningstillgångar	671,9	1556,9	-885,0
	Långfristiga skulder			
	<i>Summa anläggningstillgångar</i>	<i>671,9</i>	<i>1556,9</i>	<i>-885,0</i>
Summa eget kapital	5392,5	5893,5	-501,0	
Not 19 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Upplupna löner	133,9	60,6	
	Upplupna semesterlöner	509,0	487,1	
	Upplupen löneskuld årsarbetstid	64,1	57,2	
	Upplupna soc.avgifter semester/års.arb.skuld	232,1	223,4	
	Övriga interimsskulder	1228,2	1392,9	
		2167,3	2221,2	

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Länsmuseum Västernorrland

Org.nr 888000-3143

Vi har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning i Stiftelsen Länsmuseum Västernorrland för år 2003-01-01—2003-12-31. Det är styrelsen som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

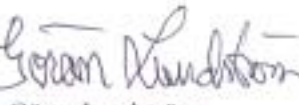
Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen. Vi har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i stiftelsen för att kunna bedöma om styrelseledamot är ersättningsskyldig mot stiftelsen, om skäl för entledigande föreligger eller om ledamoten på annat sätt handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförförordnandet. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med stiftelselagen.

Styrelseledamöterna har inte handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförförordnandet.

Härnösand den 30/1 2004

Eric Lundström
Auktoriserad revisor

Göran Lundström
av Härnösand kommun
utsedd revisor

Göran Bohlin
av Landstinget Västernorrland
utsedd revisor

Styrelse och revisorer

Av Landstinget Västernorrland utsedda

Ordinarie

Kerstin Nygren (s)

Per-Göran Berglund (s)

Ulla Brundin (sjvp)

Susanne Sundqvist (v)

Jan-Olof Tedebrand (mp)

Ersättare

Margareta Johansson (s)

Ulf Henriksson (s)

Anita Jansson (c)

Bertil Hörnquist (kd)

Jan Olsson (v)

Adjungerade

Medelpads Hembygdsförbund

Birgit Sundquist

Ångermanlands Hembygdsförbund

Sven-Erik Landin

Fackliga företrädare

Margareta Bergvall, DIK

Krister Källman, SKAF

Björn Grankvist, SKTF

Av Härnösands kommun utsedda

Ordinarie

Margareta Ragnarsdotter (s)

Lars Wikberg (s)

Barbro Ekevärn (sjvp)

Yngve Wiik (c)

Ersättare

Ulrika Appelberg (s)

Hans-Erik Häggström (s)

Lea Söderqvist (m)

Anneli Åslund (fp)

Revisorer

Av Landstinget Västernorrland utsedda

Ordinarie

Göran Bohlin (sjvp)

Ersättare

Ulf Broman (s)

Av Härnösands kommun utsedda

Ordinarie

Göran Lundström (m)

Ersättare

Rolf Andersson (s)

ÅRSREDOVISNING 2003 LÄNSMUSEET VÄSTERNORRLAND

LÄNS **M**USEET
VÄSTERNORRLAND

www.ylm.se